

Dar za vřelé přijetí

Příběhy městských a obecních symbolů

Malebná obec Lípec v okrese Kolín má nové obecní symboly, které jí nechal zhotovit donátor Petr Řípa spolu s rodinou. Do malé vsíčky, která nemá ani 200 obyvatel, se přestěhoval před 12 lety z Prahy. Pohostinnost místních lidí mu učarovala natolik, že se rozhodl pro obec udělat gesto, jež by svou podstatou vystihlo vděčnost a úctu, kterou ke zdejšímu kraji i spoluobčanům chová. Protože obec do té doby neměla ani samotný návrh obecního znaku a jejím objektům chyběla reprezentativní výzdoba, která by jim dala ucelený ráz, rozhodnutí padlo na obecní symboly.

„V dřívějších dobách bylo zcela běžné, že obce a města měly svého mecenáše, tedy člověka, kterému místo přirostlo k srdci, a ze své litovaly se proto staral o jeho rozvoj či pomáhal s financováním některých projektů. Velice často to byla právě výroba heraldických, ručně vyšíváných a bohatě zdobených obecních symbolů. Máme radost, že v poslední době tuto krásnou tradici vidíme znovu vzkvétat, stejně jako tomu bylo u obce Lípec,“ říká Tomáš Pokorný z firmy Alerion, která ucelenou kolekci symbolů navrhla a s pomocí vyšíváček, jež ovládají řemeslo klasické ruční vyšívky, vyhotovila.

PŘÍBĚHY SOUČASNÉ I MINULÉ

Petr Řípa má dodnes v paměti dva momenty z doby před 12 lety, kdy se s rodinou do Lipce přestěhoval. První, když přišel do místní hospody a sedl si sám dozadu k poslednímu stolu. „Po chvíli se ke mně otočil člověk a řekl mi: Tam neseď, sedni si sem, ty patříš k nám. Hned jsem věděl, že jsem na správném místě, kde jsou lidé otevření a přátelší i k nám Pražákům,“ usmívá se při vzpomínce. Dalším nezapomenutelným okamžikem byla návštěva obecního úřadu, kam se šel představit. Starostka Jehličková a místostarostka Kurzová ho na

novém místě velice hezky přivítaly a ujistily ho v tom, že když bude v budoucnosti potřebovat, obec mu vždy ráda pomůže.

„Vím, že to jsou maličkosti, ale právě tyto věci mě utvrdily, že jsem ve správné obci se správnými lidmi a že i já chci pomáhat,“ vysvětluje. A protože Lípec neměla dosud svou symboliku, oslovil zastupitelstvo s návrhem, že zajistí odborníky a nechá symboly zhotovit.

Udělení nových symbolů k užívání je významným historickým milníkem každé obce či města. Neméně důležitý je i samotný proces návrhu znaku, kterého se ujal heraldik a vexilolog firmy Alerion Zdeněk Kubík.

První písemná zmínka o Lipci pochází z roku 1347. Mezi jeho významné držitele patřil Jan Klusák z Kostelce, jehož zbožná manželka Žofie zde roku 1597 nechala postavit dnes nejvýznamnější kulturní památku – kostel Nejsvětější Trojice. A právě ten je ve znaku symbolizován obecnou figurou kostelní věže a tří korun, které znázorňují jeho zasvěcení a zároveň připomínají příslušnost obce k někdejšímu komornímu panství Poděbrady. Vyobrazení zelené ratolesti odkazuje

k lípě, která dala obci název. Jedná se tedy na první pohled o jasně „mluvící znamení“.

Obec Lípec si nechala po udělení návrhu vyhotovit výsostně insigne ve vyšíváném provedení.

UCELENÁ KOLEKCE

Obec se rozhodla pro ucelenou kolekci symbolů, která bude důstojně reprezentovat a zdobit starostenský úřad i zdejší okolí po další generaci. Lípec má nyní vyšíváný znak ve velkém provedení, slavnostní sametovou vlajku, vyšívávanou standartu starosty i slavnostní vyšívávanou stuhu s mašlí a datem oficiálního žehnutí symbolů. Tyto nádherné vyšívávané unikáty přežijí staletí právě díky precizní a zručné práci vyšíváček. Starodávné řemeslné postupy, jednotlivé dílčí kroky nebo třeba receptura inkous-

tu rotterdamských jeptišek, díky kterému vyšíváčky mohou dokonale bez rozpíjení přenést tenké kontury na sametový materiál praporu, jsou chráněny a zná je jen hrstka vyvolených jedinců.

„Každá vyšívka představuje obrovský podíl ruční práce. Používáme nejkvalitnější samety a speciální nitě a výroba celé kolekce může trvat několik měsíců. Naším zákazníkům se pak ale nebojíme poskytnout dvacetiletou záruku,“ vysvětluje tvorbu vzniku symbolů Tomáš Pokorný.

Obec Lípec si nechala zhotovit i starostenskou standartu, která

důstojně reprezentuje místní úřad při svatbách a dalších slavnostních příležitostech. A představitelé obce mysleli i na další doplňky, jež zajistí dlouhou životnost insignií a pozdvihnou jejich krásu. Jsou jimi dvoudílné žerdě a dvoudílné stojany nebo hlavice s tajnou schránkou, v níž lze uchovat poselství budoucím generacím na ručním papíře, a dokonce i s kronikou na USB flash disku. Pro účely slavností nesmí chybět pláštěnka a vak a také kožený pás pro vlajkonoše. Obec je nyní vyzdobena i na veřejných prostranstvích tištěnými venkovními vlajkami a smaltovanými ovály, pro

hosty pak jsou připraveny odznáčky a razítko se znakem obce.

Vrcholem celého procesu vznik symbolů byla v srpnu minulého roku slavnost uspořádaná k příležitosti stého výročí vzniku naší republiky, při níž došlo k žehnání a předání obecních symbolů.

„Svou účastí nás poctila i hraběnka Polyxena Czerninová a probošt Hronek z Poděbrad, který obecním symbolům poželhal,“ vzpomíná na významnou událost starosta obce Josef Havrda. ●

*Šárka Petruželová
Foto: Jana Valentová
a archiv Alerion*

Na zdraví!

Když lidé dělají ve volném čase něco krásného a přitom užitečného, stojí to obci za podporu

■ Kdo si hraje, nezlobí. Toto známé rčení je pravdivé snad ve všech oblastech zájmové lidské činnosti – tedy takové, která neslouží k obživě, ale především pro radost. A pokud je lidské nadšení navíc podporováno obcí nebo městem, kde ona činnost probíhá, výsledek může být často lepší než ten, jehož je dosahováno na komerční bázi.

Dokonalým příkladem může být pěstování vína pro vlastní potěšení (a z velké části též k vlastní konzumaci), které je realizováno na malebné vinici Máchalka rozkládající se na proseckém svahu v Praze vinařským družstvem Svatý Václav. To je celé složeno z lidí, které živí zcela jiné profese a práce na vinici je pro ně koníčkem. Místní pěstitelé a vinaři ve svém volném čase navazují na mnohaletou tradici území.

PODPORA KOMUNITY

Dotaci na provoz vinice – tedy na volnočasovou aktivitu svých občanů – poskytuje Praha 9, která tak kryje část celkových nákladů. Kromě každoroční dotace na provoz podporuje radnice vinaře

i při organizování větších společenských akcí, jako jsou podzimní vinobraní, Vinařův konec roku nebo jarní úspěšná akce Pražské vinice a podobně. Dalším menším zdrojem příjmů je umístění vykrývacího vysílače jednoho telekomunikačního operátora a samozřejmě také prodej vína.

„I když mezi námi byl vždy nějaký kolega s odborným vinařským vzděláním, tak hlavní část vědomostí a zkušeností získávají družstevníci či nájemci od zkušenějších kolegů a vlastním přičiněním,“ říká člen družstva Jiří Čihák a pokračuje: „Jsme samozřejmě v kontaktu s mnohými českými a i některými moravskými pěstiteli a výrobci vína, takže možnost, na koho se mohou členové družstva obrátit s prosbou o radu či pomoc, je vždy více. Vinaři napříč naší republikou tvoří úžasnou komunitu stmelovanou principem sounáležitosti a vzájemné pomoci.“

V současné době má družstvo 18 členů – družstevníků a osm nájemníků. Ti na vinici pracují na základě nájemní smlouvy.

VÍNO V PRAZE

Vinice v Praze nejsou ničím novým. Na území mezi dnešními městskými částmi Vysočany a Prosek jsou doloženy již na počátku 12. století, v lokalitě zvané Pod Proským. A první zmínka o vinici přímo v místě, kde dnes hospodaří družstvo Svatý Václav, je z roku 1851. Dobová mapa ji ještě popisuje jako Mahalku. Dnešní jméno vinice získala po svém posledním majiteli Josefu Máchalovi.

Dvacáté století vinici na malebném svahu nepřálo a réva byla tehdy nahrazena meruňkovým sadem. Ten však časem zpustl, a tak posléze vznikla myšlenka na obnovu vinice. V roce 1996 bylo skupinou nadšenců založeno vinařské družstvo s cílem obnovy historických vinohradů v Praze a okolí a samozřejmě i výroby kvalitního vína. Celou vinici Máchalka vybudovali členové družstva vlastními silami, za podpory městské části Praha 9. Dnes Máchalka tvoří velmi originální prvek na mapě Prahy 9 a na rozdíl od dalších pražských vinic v Grébovce, na Pražském hradě